

Onderzoeksopdracht CAF, verdachte giftenaftrek

Business Intelligence & Analytics

7 juli 2015

Analist:

Aanleiding

In een onderzoek van het CAF is gebleken dat er bij IH systeemfraude plaats vindt op het gebied van giftenaftrek. Er worden giften afgetrokken waarvan bij een controle valse kwitanties worden overlegd aan de Belastingdienst. Dit fenomeen is een aantal keer waargenomen en heeft ook tot veroordelingen geleid. Dit was steeds bij personen met een niet-Nederlandse nationaliteit. Het CAF heeft nu gevraagd om een inschatting van de grootte en het fiscaal belang dat naar verwachting bij deze vorm van fraude betrokken is.

Door BI&A wordt deze vraag opgepakt vanuit het totaalbeeld van de giftenaftrek van de totale populatie IH-aangiften. Vanuit dit totaalbeeld wordt ingezoomd op opvallende verschijnselen.

Onderzoekspopulatie

Uitgangspunt is de volledige populatie IH aangiften over belastingjaren 2011, 2012 en 2013. (Het CAF heeft ook gevraagd om 2010, dit is momenteel niet in het analysebestand opgenomen, als het gewenst is kan dat alsnog. Belastingjaar 2014 is buiten beschouwing gelaten omdat daarvan een groot deel van de aangiften nog niet binnen is.) Bij elk van de aangiften is het volgende bekeken:

- Worden er giften afgetrokken, zo ja voor welk bedrag (totale aftrek, na toepassing drempel en na verdeling tussen fiscaal partners)
- Vermogen box 3
- Inkomen box 1 (vóór toepassing persoonsgebonden aftrek)
- Leeftijd van de aangever
- Nationaliteit van de aangever (uitsluitend een numerieke aanduiding, de benaming van de nationaliteit is niet opgenomen)

Deze gegevens zijn opgenomen in een tabel die verder is onderzocht.

In onderstaande tabel is opgenomen hoeveel mensen giften aftrekken in elk jaar.

<i>Belastingjaar</i>	<i>Aantal zonder giftenaftrek</i>	<i>Aantal met giftenaftrek</i>	<i>Bedrag giftenaftrek</i>
2011	10.692.806	780.395	€ 949.142.731
2012	10.692.061	709.210	€ 889.811.528
2013	10.476.365	690.874	€ 885.741.762
2014	7.917.377	510.564	€ 543.995.951

N.B. De aangiften van 2014 zijn nog lang niet allemaal binnen en de cijfers hiervan moeten dan ook niet worden vergeleken met de overige jaren. In het vervolg van de analyse worden deze buiten beschouwing gelaten.

Selectie bijzondere giftenaftrek

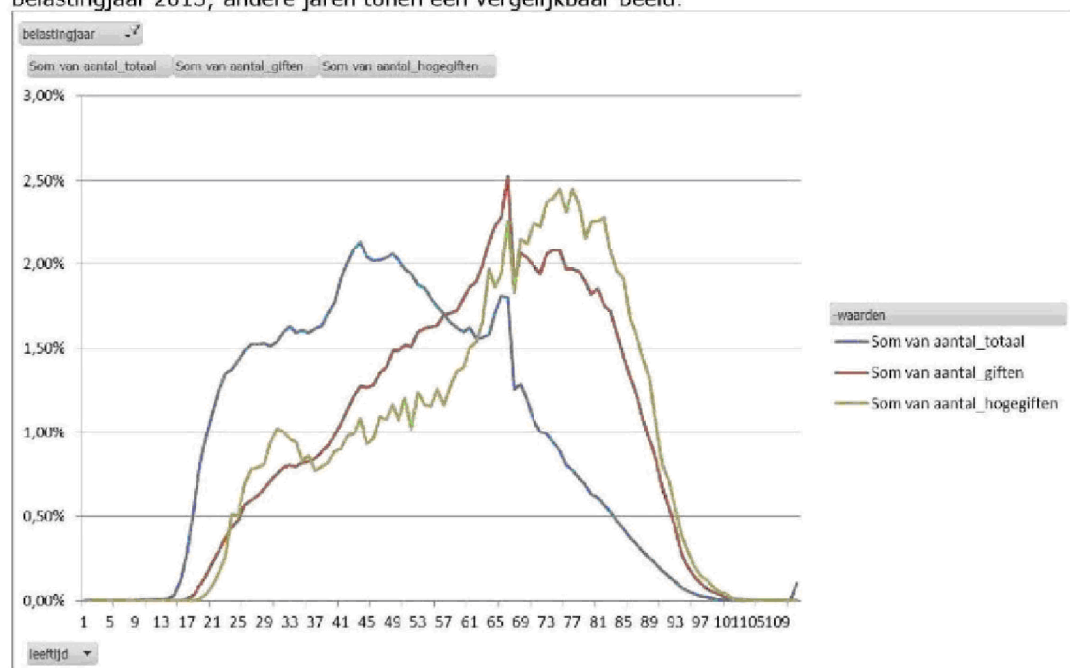
Wanneer is sprake van opvallende aftrek giften? We zoeken dit in de hoek van laag inkomen, hoge aftrek. De grenzen hiervoor zijn bepaald op basis van de populatie van 690.874 aangiften met een giftenaftrek in belastingjaar 2013, in overleg met het CAF en kijkend naar het aantal posten dat binnen de grenzen valt. Posten met giftenaftrek $\geq$ € 1500 en een inkomen box 1 $\leq$ € 30.000 vallen binnen deze selectie. Vanzelfsprekend zijn hier allerlei redenen te bedenken waarom de giftenaftrek gewoon legitiem kan zijn (bv veel vermogen, een partner met een inkomen, of gewoon een gul persoon) maar deze groep geeft reden voor extra onderzoek.

We houden dan onderstaande aantallen posten over:

<i>Belastingjaar</i>	<i>Aantal met giften $\geq$ 1500 en inkomen $\leq$ 30000</i>	<i>Bedrag giftenaftrek</i>
2011	46.317	€ 197.921.254
2012	46.569	€ 146.323.201
2013	48.870	€ 155.182.526

Onderzoek groep bijzondere giftenaftrek

De eigenschappen van deze populatie mensen met veel giftenaftrek en een laag inkomen zijn interessant. Als eerste bekijken we daarom de leeftijdsverdeling van deze groep. Dit moet vergeleken worden met de leeftijdsverdeling van de totale populatie en van de populatie die giften aftrekt (veel of weinig). In figuur 1 zijn deze verdelingen geplot voor belastingjaar 2013; andere jaren tonen een vergelijkbaar beeld.

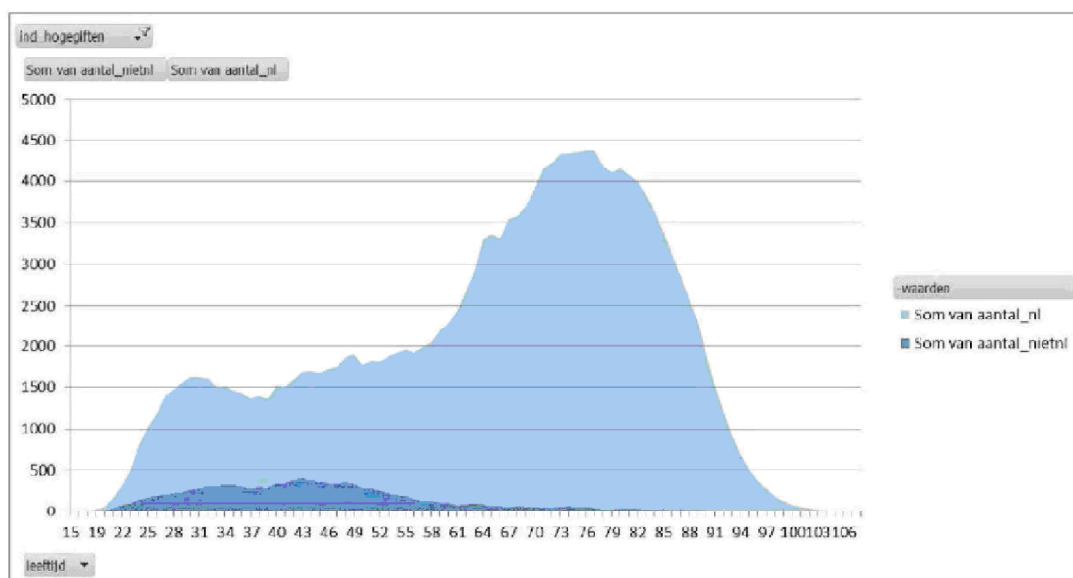

Figuur 1: Leeftijdsverdeling van verschillende populaties. Blauw: totale populatie IH 2013. Rood: mensen met giftenaftrek in 2013. Groen: mensen met opvallende giftenaftrek in 2013. De groene populatie is kleiner en daardoor bevat de lijn wat meer ruis.

Hieruit blijkt dat mensen die giften aftrekken ouder zijn dan gemiddeld (blauwe en rode lijn). Verder vertoont de groep met grote giftenaftrek twee belangrijke verschillen ten opzichte van de totale groep met giftenaftrek: de leeftijdsgroep 25 t/m 35 is oververtegenwoordigd, net als de groep boven 65 jaar. Van de senioren kan ik hiervoor wel een verklaring bedenken: zij kunnen waarschijnlijk in hun latere levensfase meer van hun inkomen missen en/of worden guller. De groep mensen van 25 t/m 35 is echter raar. Die onderzoek ik daarom verder.

Inzoomen op nationaliteit

Mede gezien de aanleiding van dit onderzoek, beschouw ik de invloed van nationaliteit. Mensen met de Nederlandse nationaliteit zijn ouder dan de groep met niet-Nederlandse nationaliteit; misschien zorgt dit voor het verschil? In figuur 2 is de uitsplitsing van de groep met hoge giftenaftrek te zien naar Nederlands (lichtblauwe oppervlak) versus niet-Nederlands (donkerblauwe oppervlak).

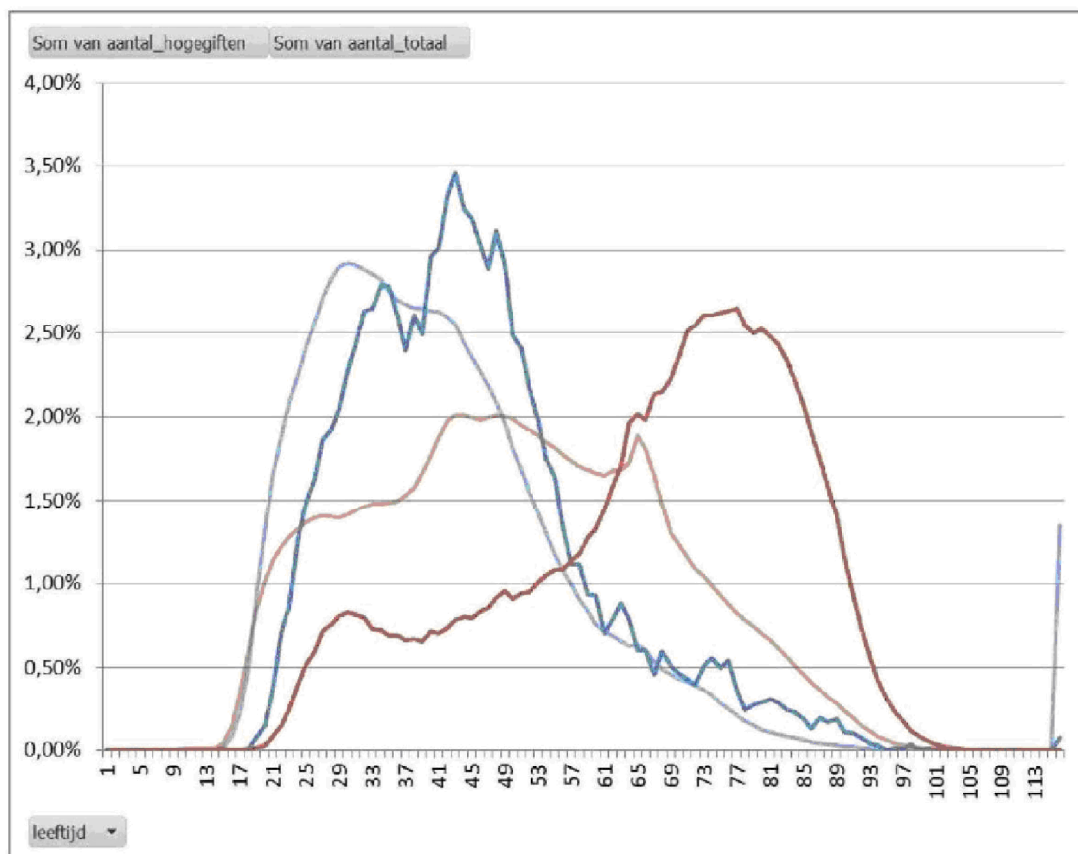
Figuur 2: Leeftijdsverdeling van mensen met opvallende giftenaftrek in 2013 (zelfde populatie als de groene lijn in figuur 1). Lichtblauw: totaal aantal mensen. Donkerblauw: binnen de totale groep aantal mensen met niet-Nederlandse nationaliteit.

In onderstaande tabel staat een uitsplitsing van de groep hoge giftenaftrek naar nationaliteit.

Belastingjaar	Nederlanders		Niet-Nederlanders	
	<i>Aantal</i>	<i>Bedrag</i>	<i>Aantal</i>	<i>Bedrag</i>
2011	42.944	€ 188.105.625	3.373	€ 9.815.629
2012	43.425	€ 138.342.887	3.144	€ 7.980.314
2013	45.622	€ 147.061.892	3.248	€ 8.120.634

Het verschijnsel van 25 t/m 35 is hiermee nog niet helemaal verklaard, maar niet-Nederlanders zijn wel oververtegenwoordigd onder de jonge leeftijden. (In de groep hoge giftenaftrek, 25 t/m 35 jaar, zitten 3.754 Nederlanders en 775 niet-Nederlanders.) Daarom onderzoeken we dit nog wat verder.

In figuur 3 is de leeftijdsverdeling van niet-Nederlanders en Nederlanders met hoge giftenaftrek geplote en wordt deze vergeleken met de leeftijdsverdeling in de totale populatie

Figuur 3: Leeftijdsverdeling binnen verschillende groepen. Lichtrood: totale populatie Nederlanders. Donkerrood: Nederlanders met hoge giftenaftrek. Lichtblauw: totale populatie niet-Nederlanders. Donkerblauw: niet-Nederlanders met hoge giftenaftrek. Merk op dat de donkerblauwe en donkerrode grafieken ook, anders geschaald, in figuur 2 te zien zijn.

In figuur 3 is binnen de groep niet-Nederlanders niet een heel nadrukkelijke piek bij 25 t/m 35 te zien. Ook kijkend naar figuur 2 blijkt dat deze piek vooral door Nederlanders wordt veroorzaakt. Verder valt op dat Nederlanders met hoge giftenaftrek vooral 60-plussers zijn, terwijl niet-Nederlanders met hoge giftenaftrek juist jonger zijn – maar ook de populatie niet-Nederlanders is beduidend jonger (vgl. de lichtblauwe en de lichtrode grafiek). Ook uit deze figuur blijkt niet nadrukkelijk dat de groep niet-Nederlanders zich anders gedraagt dan de groep Nederlanders, in vergelijking met de rest van de populatie.

Conclusies

- Vanuit deze cijfermatige analyse is het opmerkelijk dat 25 t/m 35-jarigen zo sterk zijn vertegenwoordigd in de groep met hoge giftenaftrek (giften ≥ 1500 en inkomen ≤ 30000). Het zou aan te raden zijn om de oorzaken hiervan verder te onderzoeken. Dit betreft voor belastingjaar 2013 4.529 aangiften.
- Op basis van het door-analyseren op Nederlanders vs. niet-Nederlanders is geen duidelijke aanleiding te vinden om specifiek op de groep niet-Nederlanders in te zoomen. Uiteraard kunnen er andere overwegingen zijn om dit toch te willen doen.

Bij vragen over dit verslag kan altijd contact worden opgenomen met de analist .